

NACZELNE DOWODZTWO W.P.

640512
Biuro Ewidencyjne.

SZTAB GENERALNY

Wz.6.Nr.60041/II.

REPERAT INFORMACIJNY.
z dnia 1. stycznia 1920 roku.

L I T W A.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

/ SZTAB GENERALNY /

Ew.6.60041/II.

REFERAT INFORMACYJNY.

z dnia 1. Stycznia 1921 roku.

L I T W A.

L I T W A K O W I E Ń S K A.

Sytuacja wojskowa.

Niezważając na rozejm i ustalenie pasu neutralnego, wojska Rządu Kowieńskiego przekraczają prawie codziennie linię rozejmową, patrolując nasze przedpole w pasie neutralnym i dopuszczając się tam rekwizycji.

W dyslokacji wojsk na linii rozejmowej oraz wewnątrz kraju nastąpiła pewna zmiana, która uwidoczniła się na załączonej dyslokacji.

Oddziały partyzanckie zostały przeważnie wycofane z linii rozejmowej w głąb kraju i mają być wcielone do pułków regularnych, w pierwszym zaś rzędzie do oddziałów formującej się 4. dywizji. W oddziałach tych jest sporo Żydów. Myśl zaś utworzenia oddzielnego baonu żydowskiego, formowanego przez Dr. Sołowiejczyka, została zaniechana.

Stan zaprowiantowania dobry, natomiast odczuwa się wielki brak umundurowania. Ćwiczenie w formujących się pułkach oraz kompaniach zapasowych odbywają się w koszarach, ponieważ żołnierze są prawie bosi i obdarci.

Lepiej przedstawia się sprawa zaopatrzenia w oddziałach frontowych.

Rząd Kowieński, który całą swą uwagę skupił na organizacji armji, prowadzi w prasie i pośród społeczeństwa energiczną akcję na rzecz armji. Zbierane są w miastach oraz na prowincji dla armji pieniądze, płótno i skóra.

Stan moralny armji litewskiej znacznie się pogorszył. Desercja przybrała duże rozmiary. Uciekają przeważnie z oddziałów zapasowych rekruci ostatnich poborów. Za deser-

cję wyznaczono bardzo surowe kary.

Sytuacja wewnątrz kraju.

Zawdzięczając dobremu urodzajowi Litwa Kowieńska posiada nadmiar artykułów pierwszej potrzeby. Ceny na produkty żywnościowe znacznie niższe są aniżeli w Polsce, w ostatnich czasach jednak, wobec znacznego wywozu do Prus, ceny znacznie wzrosły.

Daje się odczuwać brak pracy, zwłaszcza w miastach, wysokie zaś podatki na wsi wywołują niezadowolenie wśród ludności z obecnego Rządu. Przemysł w zastoju.

Koleje funkcjonują dobrze i nie odczuwa się braku w tabo-rze kolejowym. Odczuwa się jednak w warsztatach kolejowych brak środków technicznych.

Stan dróg kołowych opłakany.

Misja sowiecka w Kownie z Akselrodem na czele wywiera bardzo poważny wpływ na życie Litwy Kowieńskiej. W skład misji tej, bardzo licznej / około 80 członków / wchodzi wielu żydów. Bolszewicy czują się w Kownie jak u siebie w domu, rozperszają olbrzymieni środkami i rzucają pieniądze na prawo i na lewo. Misja prowadzi usilną agitacją bolszewicką, popiera-jąc materialnie Litewski Komunistyczny i Robotniczy Klub.

Akselrod przyjmuje udział na poufnych posiedzeniach Rządu Kowieńskiego. W Kownie chodzą pogłoski o zamierzonej konwencji militarnej litewsko-bolszewickiej, skierowanej przeciwko Polsce. Kurjerzy bolszewicy stale wysyłani są przez Rygę do Moskwy i przez Prusy Wschodnie do Berlina, co dowodzi, że Kow-no zostało obrane przez bolszewików jako etap dla porozumie-nia z Niemcami.

Rokowania polsko-litewskie.

Rokowania, prowadzone bezpośrednio między przedstawicielami Rządu Litwy Kowieńskiej a Rządem Polskim w Warszawie, uleg-ły wobec Świąt pewnej przerwie.

Rokowania dotychczas nie dały wyników pomyślnych, gdyż

delegacja litewska w sprawie Wileńszczyzny zajęła wpierny stanowisko zupełnie nieprzejednane. Poza to delegacja nie posiadała dostatecznych pełnomocnictw do prowadzenia pertraktacji w sprawach zasadniczych, wobec czego rokowania narazie objęły tylko sprawę wymiany jeńców.

Po podjęciu dnia 29. grudnia rokowań ujawniła się ze strony delegacji litewskiej tendencja kompromisowa i większa ustępliwość w kierunku polubownego załatwienia sprawy.

Stanowisko Ligi Narodów.

Rada Ligi Narodów, niezważając na protest Faldemarasa postanowiła bezwarunkowo przeprowadzić plebiscyt i wysłać na terytorja sporne na czas trwania plebiscytu oddział międzynarodowy, ignorując w ten sposób pogróżki bolszewików.

W wykonaniu tego postanowienia zwróciła się Rada Ligi Narodów do Rządu Łódzkiego oraz do Rządu Litwy Kowieńskiej z żądaniem odwrotnej odpowiedzi, czy Liga Narodów może liczyć na zupełne współdziałanie zainteresowanych Rządów i na ścisłe zastosowanie się do dyrektyw Rady w sprawie przeprowadzenia plebiscytu.

W stosunku do Litwy Kowieńskiej Rada Ligi Narodów podkreśla, że stawianie jakichkolwiek nowych warunków, wbrew przyjętemu na siebie przez Przedstawiciela Litwy na konferencji Brukselskiej zobowiązaniem będzie uważane przez Ligę Narodów jako chęć niedotrzymania umowy.

Wyjazd oddziału Międzynarodowego na teren plebiscytowy nastąpi z chwilą otrzymania ostatecznej odpowiedzi od Rządów polskiego i Litwy Kowieńskiej. Organizacja zaopatrywania oddziału Międzynarodowego powierzona została Rządowi Francuskiemu.

LITWA ŚRODKOWA.

Na posiedzeniu dn. 16. grudnia Tymczasowej Komisji Rządzącej Litwy Środkowej rozpatrywana była sprawa rekonstrukcji

Komisji Rządzącej. Stronnictwa Narodowe / n.d./ zażądały dla siebie 3 tek, a mianowicie chciało postawić swoich ludzi na czele Departamentów: 1/. Spraw Wewnętrznych- p. W. Bańkowskiego, /były burmistrz m. Wilna /, 2/. Oświecenia publicznego - ks. Olszańskiego i 3/. spraw Zagranicznych - p. Raczyńskiego. Przedstawiciele stronnictw prawicowych oparli się stanowczo przeciwko temu żądaniu grup narodowych. Zgadza się oni na przekazanie dla stronnictw narodowych najwyżej 1 teki.

W znak protestu przeciwko stanowisku, zajętemu przez lewicę, dyrektor dep. Pracy i Opieki Społecznej p. Engel oraz dyrektor dep. Skarbu p. Jankowski podali się do dymisji.

Dnia 16. grudnia Tymczasowa Komisja Rządząca ogłosiła dekret w przedmiocie Reformy Rolnej. Mają być utworzone urzędy Ziemskie z przedstawicielami sfer rolniczych, w pierwszym rzędzie małorolnych i bezrolnych. Zostanie utworzony zapas gruntowy, który będzie rozparcelowany między nabywcami. Zapas gruntowy ma się utworzyć z majątków państwowych, z majątków należących do członków b. dynastji panującej, z majątków banku włościańskiego oraz szlacheckiego, dóbr duchownych oraz nabywanych przez Urzędy Ziemskie z wolnej ręki lub w drodze przymusu.

Przymusowemu wykupowi podlegają: Grunta niezalesione, stojące odłogiem, majątki, nabyte w okresie od 1863 - 1917 roku, na zasadzie uprzywilejowania nabywców, majątków niezagospodarowanych oraz wszystkich innych majątków ziemskich, których obszar przewyższa 160 dziesięcin. W szczególnych wypadkach może być podniesiona to maximum, jednak nie wyżej niż do 360 dziesięcin.

Tymczasowa Komisja Rządząca wyznaczyła rozpoczęcie postępowania wyborczego do Sejmu na dzień 17. grudnia w następujących okręgach wyborczych: Targiele, Kobylnik, Oszmiana, Wilno, i Troki. Rozpoczęcie postępowania wyborczego w innych okręgach będzie ogłoszone dodatkowo. Termin wyborów do Sejmu zostanie prawdopodobnie odłożony do końca stycznia 1921 roku.

Dnia 21. grudnia Wileńska Gmina żydowska złożyła prezoso wi Komisji Wyborczej m. Wilna deklarację, oświadczającą o ten

że ludność żydowska m. Wilna udziału w wyborach do sejmu nie
wzięmie.

Taksamo Białoruski Komitet Narodowy postanowił nie brać
udziału w wyborach.

Jako motyw tak w pierwszym, jak i w drugim wypadku, po-
dane zostało, że Sejm, wybrany w myśl zasad, ustalonych
przez Tymczasową Komisję Rządzącą, nie będzie mógł być uza-
nany za rzeczywistego przedstawiciela opinii kraju. Ugrupowania
te przeciwne są przyjęciu udziału w wyborach przede wszystkim
żołnierzy.

Zarządzony na obszarze Litwy Środkowej pobór przymusowy
do wojska, pomimo popularności samej zasady poboru i ogólnego
rozumienia powagi chwili, w wielu miejscowościach idzie
bardzo opornie.

Dnia 19. grudnia przybyła do Wilna delegacja Sejmu polskiego,
która odbyła szereg konferencji z gen. Żeligowskim oraz
z Tymczasową Komisją Rządzącą. Wyniki konferencji jeszcze
nie zostały ogłoszone, aczkolwiek Komisja Sejmowa już wróciła
do Warszawy.

.....00000000.....